

St Olavs Hospital HF
Østmarkveien 15, Bygg 2122 Teknisk
7040 Trondheim

Trondheim, 03.05.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2017/1823

Saksbehandler:
Tomas Holmern

Vedtak om tillatelse til utplanting av europalerk

Miljødirektoratet gir St. Olavs hospital tillatelse til å plante to stk. europalerk (*Larix decidua*) i en lerkeallé på Østmarka på Lade i Trondheim, jf. forskrift om fremmede organismer § 11 første ledd bokstav c.

Om søknaden

Det vises til søknad datert 15.02.2017, der St Olavs Hospital HF ber om tillatelse til utsetting av to stk europalerk (*Larix decidua*). Formålet med utsettingen er replanting av to stk europalerk i en lerkeallé på Østmarka på Lade i Trondheim. Lerkealléen eies av St Olavs Hospital og er fredet av Riksantikvaren. Utsettingen skal skje i Østmarkveien 15, 7040 Trondheim. Tidrommet for planlagt utsetting er 01.04 – 02.10. 2017. Som risikoreduserende tiltak har søker pekt på at området rundt alléen er en park, hvor gresset blir klipt jevnlig. Dette reduserer etableringsmulighetene for evt. spirte lerkefrø. Ved beskjæring av trær blir greiner (inkl kongler) lagt i fliskutter og lagt i kardkompost i lag med løv, noe som gjør at det er små sjanser for at frø spirer og etablerer seg.

Rettslig grunnlag

Formålet med forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer (forskriften) er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Etter forskriften § 11 første ledd bokstav c, kreves det tillatelse for utsetting av landlevende planter oppført i vedlegg V, herunder europalerk, i parkanlegg og andre dyrkede områder samt transport- og næringsutbyggingsområder.

Miljødirektoratet kan, etter søknad, gi tillatelse til utplanting. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. naturmangfoldloven § 7. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 tredje ledd. Vurderingen av om det skal gis tillatelse etter forskrift om fremmede organismer, skal ikke omfatte hensyn til plantehelse som ivaretas av matloven, jf. naturmangfoldloven § 32 tredje ledd. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å

hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 fjerde ledd.

Miljødirektoratets vurdering

I følge Artsdatabanken risikovurdering fra 2012 (*Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*), er europalerk plassert i kategorien svært høy økologisk risiko. Europalerk er svært lyselskende sammenlignet med andre bartrær. Det betyr at den bare i liten grad kan etablere seg i skog og på andre skyggefulle voksesteder. Arten er observert som middels sterkt invasiv i kystlynghei i ytre Sogn der den ble registrert i over 10 % av 50 undersøkte lokaliteter allerede på 1990-tallet. Den går også noe ut i boreal hei og i åpninger og kantsoner i bjørkeskog. At arten er vurdert til svært høy risiko, skyldes primært forventete negative effekter i én sjelden og truet naturtype: kystlynghei. Ved gjengroing av kystlynghei med et fremmed bartre, i stedet for hjemlige lauvtrær og furu, vil strukturen i vegetasjonen endres sterkt i forhold til naturlig suksesjon. Det er godt dokumentert at europalerk kan spre seg over betydelige distanser, både gjennom kort- og langdistansespredning. Fremmede lerkespesialiserte sopparter har etablert seg spontant i kjølvannet av introduksjon av arten.

Søker ønsker å plante ut to stk. europalerk som replanting i en allerede eksisterende allé på Østmarka på Ladehalvøya. Det er dermed ikke forventet, og heller ikke fremkommet opplysninger, som tilsier at selve utplantingsarealet er av betydning for det biologiske mangfoldet. Utplantingene er omkranset av Trondheimsfjorden på tre sider og med tett bebyggelse innover mot Trondheim by. Den truede naturtypen kystlynghei finnes ikke på Ladehalvøya. Ved fjorden ligger den verdifulle naturtypen rikt strandberg som finnes flere steder på Østmarkneset, bla rikt strandberg ved Djupvika (A lokalitet, ca. 420 m unna). Disse bergene har tett vegetasjon med mye saltpåvirkning ved fjorden. Det er historisk plantet en god del utenlandske treslag på Ladehalvøya, bla. europeisk lerk og sembrafuru, hvor etablering etter kortdistansespredning er registrert.

Søker oppgir at gresset omkring utplantingsstedet klippes jevnlig, noe som vil bidra til å forhindre etablering av evt. spirte frø fra kortdistansespredning. Miljødirektoratet vurderer at dette vil være et av flere risikoreduserende tiltak for å hindre spredning av arten i denne saken, jf. nml. § 12. Miljødirektoratet vurderer at mulig langdistansespredning i denne saken ikke vil medføre uheldig følger grunnet at de omkringliggende arealene er tett bebygde, preget av intensiv bruk eller hvor et lyskrevende treslag som europeisk lerk vil ha utfordringer med å spre seg inn i. Kunnskapen i saken vurderes som tilstrekkelig, jf. nml. § 8, og nml. § 9 (føre-var prinsippet) får dermed ikke anvendelse i denne saken. Miljødirektoratet vurderer at den samlede belastningen (jf. nml § 10) av utenlandske treslag på Østmarka er relativt stor, men at utplanting av kun to individer ikke vil endre frøpresset i noen vesentlig grad. Miljødirektoratet legger vekt på at de foreslåtte risikoreduserende tiltakene vil kunne redusere risikoen for spredning.

Miljødirektoratet viser for øvrig til at virksomheter som driver med innførsel, omsetning, hold eller utsetting av fremmede organismer, skal etablere og dokumentere internkontroll, jf. forskriften § 26. Dette betyr bl.a. at virksomheten skal ha rutiner for å sikre at krav i forskriften og tillatelser blir overholdt, rutiner for å følge opp avvik og for å hindre

gjentakelse av avvik, rutiner for å sikre at ansatte har kunnskap om og overholder vilkår gitt i tillatelser, og opplysninger om hvem som er ansvarlig for at rutinene blir overholdt. Internkontrollrutiner vil bidra til å unngå eller begrense skade på naturmangfoldet, jf. nml. § 12.

Konklusjon

Samlet sett vurderer direktoratet at det ikke foreligger risiko for uheldige følger for biologisk mangfold som følge av utsettingen. Det legges vekt på at de nærliggende områdene preges av tettbebyggelse og intensiv bruk, og at eventuell spredning dit vil kunne avhjelpes med jevnlig kontroll og fjerning av spredte individer gjennom vilkår gitt i tillatelsen.

Vedtak

Miljødirektoratet gir St Olavs Hospital HF tillatelse til utsetting av to stk. europalerk (*Larix decidua*) for replanting i eksisterende lerkeallé på Østmarka på Lade, Østmarkveien 15, 7040 Trondheim, jf. forskrift om fremmede organismer § 11 første ledd bokstav c, jf. vedlegg V.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

St. Olavs hospital skal, som ledd i kravet om å etablere og dokumentere internkontroll, ha rutiner for å hindre spredning av europalerk fra det tilplantede området, herunder rutiner for å avdekke og fjerne planter som har spredd seg fra utplantingsområdet. Det skal gjennomføres kontroll i en radius på minimum 100 meter fra utsettingsstedet minst hvert 4 år, med tanke på evt. spredning av europeisk lerk. Evt. spredte individer av europeisk lerk skal fjernes på søkers bekostning og ansvar. Internkontrollen skal også inkludere hvilke områder som har blitt undersøkt og når, samt eventuelle funn av planter og fjerning av disse, skal inngå i dokumentasjonen. Tillatelse til utsetting gjelder til og med oktober 2018.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Bjarte Rambjør Heide
seksjonsleder

**Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost
på www.norge.no.**

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet

Postboks 8013 Dep

0030

OSLO